

Frederikssund Kommune
Att. Kommunale Ejendomme
Torvet 2
3600 Frederikssund

Dato
28. maj 2024

Sagsnr.
06.02.11-G01-1-23

NATUR

Torvet 2
3600 Frederikssund

Bank 4319-3430270303

Afgørelse vedrørende dispensation til udgravning af tørvegrøfter i Nordmandsmosen

Frederikssund Kommune giver hermed afslag på dispensation fra Naturbeskyttelseslovens § 3, til udgravning af gamle tørvegrøfter gennem Nordmandsmosen.

Telefontid:

Mandag 09.00 - 14.00
Tirsdag lukket
Onsdag 09.00 - 14.00
Torsdag 09.00 - 14.00
Fredag 09.00 - 12.00

Se øvrige åbningstider
på www.frederikssund.dk

Baggrund

Nordmandsmosen i Skibby modtager i dag vand fra omkringliggende marker. Lodsejere af matr. 11h, Skibby By, Skibby oplever, at deres marker ned til Nordmandsmosen ikke kan dræne fuldt ud. De har derfor bedt om, at Frederikssund Kommune, der ejer og vedligeholder mosen, sørger for oprensning af grøfterne i mosen.

Begrundelse på afslag

Nordmandsmosen er beskyttet efter Naturbeskyttelsesloven § 3 og der må derfor ikke foretages arbejder, som ændrer tilstanden af mosen.

Den nedenstående analyse (se Bilag 1) viser, at dele af mosen vil blive drænet, hvis man udgravede de gamle tørvegrøfter. Det ville derfor kræve en dispensation fra § 3-beskyttelsen, at få tilladelse til at udgrave tørvegrøfterne.

Alle former for tilstandsændring i beskyttet natur kræver dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3. Formålet med beskyttelsen er at medvirke til at værne landets natur og miljø, så samfundsudviklingen kan ske på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskets livsvilkår og for bevarelsen af det naturlige dyre- og planteliv.

Bestemmelsen i naturbeskyttelseslovens §3 er udformet som en forbudsbestemmelse, da bevarelsen af de beskyttede naturtyper er et udtryk for en generel samfundsinteresse.

Det følger af de almindelige bemærkninger til naturbeskyttelsesloven, at der skal foreligge særlige omstændigheder, før der kan meddeles dispensation til foranstaltninger, som ændrer tilstanden i de beskyttede naturtyper, når ændringerne er væsentlige eller i strid med ønsket om at opretholde de pågældende naturtyper. En væsentlig jordbrugs- eller anden almindelig økonomisk interesse er således ikke i sig selv tilstrækkeligt til at kunne begrunde en dispensation.

Dispensationer fra § 3 kan altså kun meddeles i særlige tilfælde, fx hvis arbejdet har en naturforbedrende værdi eller der er særlige samfundsnødvendige årsager.

Frederikssund Kommune anser ikke oprensning af tørvegrøfter i en mose og dermed forbedret dræning af landbrugsjord som værende et særligt tilfælde.

Oprensningen kan ikke betragtes som et naturforbedrende tiltag, og dræning af privat jord kan ikke betegnes som værende en særlig omstændighed som fx samfundsmæssigt nødvendige projekter. Vi vurderer derfor, at der ikke kan gives dispensation til udgravning af tørvegrøfterne.

Den hydrologiske analyse (se Bilag 1) viser desuden, at udgravningen ikke vil forbedre dræningen af landbrugsjorden.

Historisk drift

Der er spor af tørvegrøfter igennem Nordmandsmosen, og det må formodes, at der tidligere er blevet gravet tørv i mosen. Disse grøfter er dog ikke blevet oprenset i mange år. Det er ikke sket siden kommunesammenlægningen i 2007, og formentligt er der ikke sket en systematisk oprensning, siden tørvegravningen ophørte. Naturmyndigheden har forhørt sig i øvrige relevante afdelinger og der er ingen optegnelser af at der skulle være foretaget vedligehold af grøfterne gennem mosen.

Vi har gennemgået luftfotos samt højdemodelkort, hvor der ikke er nogen indikationer af, at der er foretaget oprensning af grøfterne. På enkelte luftfotos kan grøfterne bedre erkendes end på fotos fra andre årgange, men kommunen vurderer, at det er skiftende vinkler og andre billedforhold der gør sig gældende.

Ved vandløbsbesigtigelse den 2. november 2023 kunne man ikke genfinde grøfterne i terrænet, hvilket igen indikerer, at de ikke er blevet vedligeholdt.

Natura 2000 og Bilag IV arter

Jævnfør bekendtgørelse nr. 1595 af 6. december 2018 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter, skal der foretages en vurdering af, om det ansøgte i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt.

Der kan endvidere ikke gives tilladelse, hvis det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyre- og plantearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV.

Da der gives afslag til det ansøgte, vil der ikke være nogen påvirkning af hverken Natura 2000-områder eller arter opført på habitatdirektivets bilag IV.

Lovgrundlag

Afgørelsens grundlag:

- Lov om naturbeskyttelse. Lovbekendtgørelse LBK nr. 1392 af 04.10.2022
  - § 3. Der må ikke foretages ændring i tilstanden af naturlige søer, hvis areal er på over 100 m².
  - Stk. 2. Der må ikke foretages ændringer i tilstanden af
    - 1) heder,
    - 2) moser og lignende,
    - 3) strandenge og strandsumpe samt
    - 4) ferske enge og biologiske overdrev,når sådanne naturtyper enkeltvis, tilsammen eller i forbindelse med de søer, der er nævnt i stk. 1, er større end 2.500 m² i sammenhængende areal.
  - Stk. 3. Der må ikke foretages ændring i tilstanden af moser og lignende, der er mindre end 2.500 m², når de ligger i forbindelse med en sø eller et vandløb, der er omfattet af beskyttelsen i stk. 1.
  - § 65 stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan i særlige tilfælde gøre undtagelse fra bestemmelserne i § 3, stk. 1-3. I vejledning til loven nævnes naturforbedrende indgreb som eksempel på særlige tilfælde.
- Bekendtgørelse nr. 1595 af 6. december 2018 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter
- Der henvises desuden til klagenævnets vurdering af sag 21/04315.

Anden lovgivning

Nærværende afgørelse omhandler kun forhold, der behandles med hjemmel i naturbeskyttelsesloven. Den omfatter ikke samtidig vurdering efter anden lovgivning, herunder vandløbsloven.

Klagevejledning

Klagen skal indgives inden 25. juni 2024.

Afgørelsen kan ifølge Naturbeskyttelseslovens § 78 påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

Klageberettiget er:

- 1) adressaten for afgørelsen,
- 2) ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- 3) offentlige myndigheder,
- 4) en berørt nationalparkfond oprettet efter [lov om nationalparker](#),
- 5) lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- 6) landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- 7) landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Man kan klage via klageportalen, som du finder via [borger.dk](#) eller [virk.dk](#). Du logger på klageportalen med MitID. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Frederikssund Kommune via klageportalen. Du kan læse mere om klagemuligheden samt prisen for at klage på deres hjemmeside [Nævnenes Hus](#).

Miljø- og Fødevarerklagenævnet afviser din klage, hvis du sender den uden om klageportalen, medmindre du er blevet fritaget for brug af klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Nævnet afgør herefter, om du kan fritages for at bruge klageportalen. Se betingelserne for at blive fritaget.

Søgsmål

Hvis afgørelsen ønskes indbragt for domstolene, skal dette ske inden 6 måneder efter offentliggørelsen.

Fristen for eventuelt søgsmål ved domstolene er 6 måneder, jf. § 88, stk. 1, i naturbeskyttelsesloven.

Venlig hilsen

Tina Køel
Biolog

Kopi af afgørelsen er sendt til:

Frederikssund Kommune, Vandløbsteam

Miljøstyrelsen mst@mst.dk

Roskilde Museum, Sct. Olsgade 15, 4000 Roskilde.

roskildemuseum@roskilde.dk

Slots- og Kulturstyrelsen, H. C. Andersens Boulevard 2, 1553 København

V. post@slks.dk

Dansk Botanisk Forening, Botanisk Museum, Gothersgade 130, 1123

København K. nbu_sj@botaniskforening.dk

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø.

dn@dn.dk og frederikssund@dn.dk

Danmarks Ornitologiske Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V.

natur@dof.dk og frederikssund@dof.dk

Friluftsrådet, Scandiagade 13, 2450 København SV.

frederikssund@friluftsradet.dk

Dansk Sportsfiskerforbund post@sportsfiskerforbundet.dk og

lbt@sportsfiskerforbundet.dk og nordkysten@sportsfiskerforbundet.dk

Bilag 1: Hydraulisk analyse

Kommunen har foretaget en analyse af, hvor vandet samler sig i og omkring Nordmandsmosen.

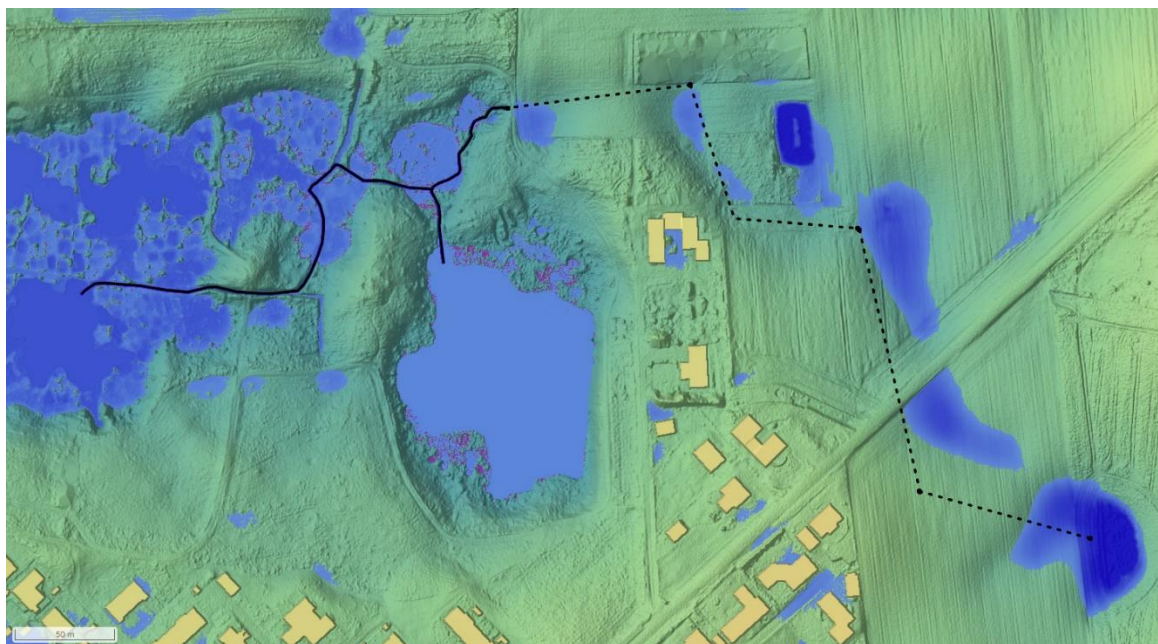
Det er samtidig blevet analyseret, hvorvidt en oprensning af de gamle tørvegrøfter som løber igennem Nordmandsmosen, vil føre til en tilstandsændring i mosen.

Analysen er foretaget i ScalgoLive.

Først er der indtegnet de kendte dræn i området, som kommer fra matr. 11h, hvilket udgør statusscenariet (stiplet linje, Figur 1).

Derefter er der blevet tegnet ind, hvis man udgraver 1 m brede og 1 m dybe grøfter, de steder hvor de gamle tørvegrøfter svagt kan anes i terrænmodellen (solid linje, Figur 1). Dette scenarie viser drænforhold, hvis grøfterne udgraves.

Der er så foretaget en analyse af, hvor der sker oversvømmelser ved 5 cm regn for begge scenarier. De 2 analyser er lagt oven på hinanden i Figur 1.

Figur 1: Analyse af oversvømmede områder ved 5 cm vand. Blå felter: oversvømmes i begge scenarier. Lilla felter: drænes hvis tørvegrøfterne udgraves (solid linje).

Blå felter viser, hvor vandet samles i begge scenarier. Lilla felter viser, hvor der ikke længere vil være oversvømmelse, hvis tørvegrøfterne udgraves.

Der ses lilla felter omkring lavningen i midten af figuren, hvilket ligger inde i Nordmandsmosen. Der er ikke lilla felter omkring lavningerne i højre side af figuren, som ligger uden for Nordmandsmosen.

Udgravning af tørvegrøfter i Nordmandsmosen, vil altså føre til afdræning af dele af moseområdet. Det vil samtidig ikke føre til færre oversvømmelser på matrikler uden for mosen.